

Toto rozhodnutí nabylo právní moci

výrok ..... dne 24. 11. 2016

výrok ..... dne .....

a je vykonatelné dnem 29. 11. 2016

v Táboře

dne 17. 1. 2019

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře – rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedy Mgr. Pavla Příbyla a soudkyní JUDr. Ivany Kosové a JUDr. Marcely Pechové v právní věci žalobce: [redacted], nar. [redacted] bytem [redacted], zast. JUDr. Jaromírem Bayerem, advokátem se sídlem v Českých Budějovicích, Jeremiášova 18. proti žalovaným: 1) [redacted], nar. [redacted] bytem [redacted] 15, a 2) [redacted], nar. [redacted] bytem [redacted] oba zast. Mgr. et Mgr. Martinem Nezvaalem, advokátem se sídlem Praha 1, Týnská 21. za účasti vedlejšího účastníka na straně žalovaných [redacted] se sídlem [redacted] o náhradu zřízení společenského uplatnění ve výši 10.920.000,- Kč, o odvolání žalobce a vedlejšího účastníka na straně žalovaných proti rozsudku Okresního soudu v Táboře ze dne 20.5.2016 č. j. 15 C 268/2013-354

t a k t o :

- I. Řízení o odvolání vedlejšího účastníka proti odstavci I. výroku o platební povinnosti žalovaných a proti odstavci IV. výroku o nákladech státu se **zastavuje**.
- II. Rozsudek soudu I. stupně se v odstavci II. v části výroku o zamítnutí žaloby na zaplacení částky 8.954.400,- Kč **potvrzuje**.
- III. Rozsudek soudu I. stupně se v odstavci II. v části výroku o zamítnutí žaloby na zaplacení částky 561.600,- Kč **mění** tak, že žalovaní jsou povinni společně a nerozdílně zaplatit žalobci částku 561.600,- Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

- IV. Žalovaní a vedlejší účastník na straně žalovaných jsou povinni společně a nerozdílně zaplatit žalobci náklady řízení před soudy obou stupňů v částce 750.228,- Kč k rukám zástupce JUDr. Jaromíra Bayera do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- V. Žalovaní a vedlejší účastník na straně žalovaných jsou povinni společně a nerozdílně zaplatit České republice na účet Okresního soudu v Táboře na nákladech řízení částku 32.510,- Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Citovaným rozsudkem Okresní soud v Táboře (dále jen soud I. stupně) uložil žalovaným povinnost společně a nerozdílně zaplatit žalobci částku 1.290.500,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (odst. I.), zamítl žalobu na zaplacení další částky 9.516.000,- Kč (odst. II.) a žalovaným a vedlejšímu účastníkovi na jejich straně (tehdy [redacted]) uložil povinnost společně a nerozdílně nahradit do tří dnů od právní moci rozsudku náklady řízení jednak žalobci ve výši 82.236,75 Kč k rukám jeho zástupce (odst. III.), jednak České republice – Okresnímu soudu v Táboře ve výši 4.064,- Kč (odst. IV.).

Z odůvodnění rozsudku plyne, že soud I. stupně dospěl zejména na základě v řízení vyhotoveného znaleckého posudku Ing. Vladimíra Drdy, znalce pro obor doprava, ze dne 10.1.2016 č. 220-7/15, který vycházel z podrobné dokumentace dopravní nehody obsažené ve spise Policie ČR č.j. KRPC-3942/TČ-2011-0208701, včetně výpovědí účastníků nehody [redacted] a žalované 1), k závěru, že žalovaná 1) dne 9.2.2011 kolem 8.00 hod. v katastru obce Tábor jako řidička osobního motorového vozidla tovární značky Citroën Xsara Picasso [redacted] při jízdě po silnici II. třídy č. 603 ve směru od Košína na Tábor nepřizpůsobila rychlost jízdy a své chování povětrnostním podmínkám a stavu vozovky, která byla namrzlá, a nedodržela bezpečnou vzdálenost za před ní jedoucím osobním motorovým vozidlem značky Škoda Felicia SPZ [redacted] řízeného [redacted] v důsledku čehož poté, co vozidlo řízené [redacted] po nárazu do odstaveného nákladního vozidla tovární značky Volkswagen LT RZ [redacted] zůstalo stát ve středu vozovky, narazila do tohoto vozidla Škoda Felicia a to následně narazilo pravou přední částí do levé zadní části vozidla Volkswagen a při tomto v pořadí třetím střetu došlo ke zranění žalobce jedoucího na předním levém sedadle vozidla Škoda Felicia, které bylo způsobeno zčásti tupým, zčásti nerovným až ostrým předmětem, který silou střední až velké intenzity působil do krajiny pravého oka zprava, kdy toto zranění bylo způsobeno přímým kontaktem zraněného místa s levým zadním rohem ložné plochy vozidla Volkswagen, které proniklo do interiéru vozidla Škoda v místě spolujezdce vpředu. Způsob vzniku zranění žalobce byl shodným způsobem popsán i ve znaleckém posudku MUDr. Vorla, znalce z oboru zdravotnictví – odvětví soudního lékařství, č. 8654 ze dne 15.6.2015. Jelikož k dopravní nehodě došlo za účinnosti občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. (dále jen obč. zák.), posuzoval soud I. stupně odpovědnost žalovaných za škodu dle tohoto předpisu. Dospěl pak k závěru, že žalovaná 1) jako řidička vozidla značky Citroën odpovídá za škodu vzniklou žalobci dle § 420 obč. zák., neboť porušila povinnosti dle § 18

odst. 1 (rychlost jízdy musí řidič přizpůsobit zejména svým schopnostem, povětrnostním podmínkám a jiným okolnostem, které je možno předvídat) a § 19 odst. 1 (řidič vozidla jedoucí za jiným vozidlem musí ponechat za ním dostatečnou bezpečnostní vzdálenost, aby se mohl vyhnout srážce v případě náhlého snížení rychlosti či náhlého zastavení vozidla, které jede před ním) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, když dle závěrů znaleckého posudku Ing. Drdy, pokud by žalovaná jela rychlostí v rozmezí 38,2-47 km v hodině, nikoliv 51-59,9 km v hodině (jak jela), mohla by vozidlo před místem střetu zastavit; příčinná souvislost mezi uvedeným jednáním žalované 1) a vznikem škody na zdraví žalobce pak plyne ze znaleckých posudků Ing. Drdy a MUDr. Vorla. Přestože i řidič vozidla Škoda Felicia svědek [redacted] porušil § 18 odst. 1 zákona o silničním provozu a za to byl také potrestán v přestupkovém řízení (trestní stíhání žalované 1) bylo podmíněně zastaveno a nejde tedy o rozhodnutí o vině a trestu, kterým by byl soud v tomto řízení dle § 135 odst. 1 o.s.ř. vázán), není tato skutečnost pro výsledek tohoto řízení podstatná, neboť pokud by došlo k porušení povinnosti pouze ze strany tohoto svědka, došlo by sice k prvotnímu nárazu do vozidla Volkswagen, ovšem bez nárazu žalované 1) do vozidla svědka [redacted] by ke škodě na zdraví žalobce nedošlo; proto nemůže být uvažováno ani o dělené odpovědnosti svědka [redacted] a žalované 1). Jelikož v době od 14.7.2008 do 4.4.2011 byl provozovatelem vozidla Citroën Xsara Picasso [redacted] žalovaný 2), odpovídá ten dle § 427 odst. 1, 2 obč. zák. za škodu způsobenou žalobci společně a nerozdílně se žalovanou 1) (§ 438 odst. 1 obč. zák.) jakožto provozovatel motorového vozidla, když škodní událost byla vyvolána zvláštní povahou tohoto provozu. Zároveň soud konstatoval, že na odpovědnost žalovaných nemá vliv ust. § 441 obč. zák., neboť zavinění žalobce jako poškozeného zde nepřichází vůbec v úvahu. Soud I. stupně pak neshledal odpovědnost za škodu ani na straně jiných žalovanými označovaných osob či subjektů a k jejich námitce o podání žaloby přímo proti pojišťovně konstatoval, že je plně v kompetenci žalobce, koho označí za žalovaného.

Při posuzování výše škody, když žalobce uplatnil pouze náhradu ztížení společenského uplatnění (dále jen ZSU), vyšel soud I. stupně z ust. § 444 odst. 1 obč. zák. K požadavku žalobce, aby ve smyslu § 3079 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, účinný od 1.1.2014 (dále jen o.z.), bylo při odškodnění postupováno dle tohoto právního předpisu, soud I. stupně s poukazem na důvodovou zprávu k tomuto občanskému zákoníku neshledal mimořádné důvody hodné zvláštního zřetele pro takový postup. Ty by měly spočívat především v okolnostech způsobení škody (škoda způsobená úmyslně z touhy ničit, ublížit nebo z nějaké jiné zvlášť zavrženíhodné pohnutky, pro které by použití původního předpisu mohlo být v rozporu s dobrými mravy či vést k nějaké krutosti či bezohlednosti urážející obyčejné lidské cítění), ovšem v daném případě se jednalo o nedbalostní zavinění žalované 1), která navíc nejela mimořádně vysokou rychlostí a nebyla ani pod vlivem omamných a psychotropních látek apod., byť její jednání v konečném důsledku vedlo ke vzniku zvlášť závažného následku na zdraví žalobce. Soud I. stupně proto postupoval dle vyhlášky č. 440/2001 Sb., když poukázal na § 3 vyhlášky obsahující kritéria odškodňování. Vyšel pak ze závěrů znaleckého posudku MUDr. Vorla s tím, že zranění žalobce je ze soudně lékařského hlediska zraněním těžkým, jednak pro poškození důležitého orgánu (oko, mozek), jednak pro delší dobu trvající vážnou poruchu zdraví; konkrétně se jednalo o položku 013 postkomační syndrom (bolesti hlavy, poruchy soustředění, paměti, únavnost) v hodnotě 150 bodů, položku 014 vážné mozkové nebo duševní poruchy po těžkém úrazu hlavy (poúrazová epilepsie) 1500 bodů, položku 016 vážné duševní poruchy vzniklé působením otřesných zážitků nebo jiných nepříznivých psychologických činitelů a v tísnivých situacích

(posttraumatická stresová porucha – úzkostné vzpomínky, flashbacky, neklidný spánek, potíže s usínáním) ve výši 1000 bodů, položka 032 ztráta zraku dle tabulky 1 zraková ostrost 3/60 ve výši 750 bodů a položka 0361 porušení průchodnosti slizných cest v oblasti dolního víčka v hodnotě 200 bodů, celkem 3600 bodů, které znalec MUDr. Vorel dle § 6 odst. 1 písm. c) vyhlášky navýšil o 30 % vzhledem k zvláště těžkým následkům významně měnícím uplatnění žalobce v životě a s ohledem na jeho věk, tedy celkem 4680 bodů, kdy při hodnotě 1 bodu 120,- Kč činí ZSU celkem 561.600,- Kč. K námitce žalovaných, že epilepsie nebyla v žalobě a v tvrzeních žalobce uvedena, soud I. stupně poukázal na skutečnost, že jde o součást položky 014 uváděné již v hlášení pojistné události ze dne 25.11.2013 MUDr. Hodkovou s tím, že k uvedenému datu nebylo léčení a zdravotní stav žalobce ještě ukončen a že o epilepsii se žalobce zmiňuje ve vyjádření z března 2014. Navíc pro rozsudek je ve smyslu § 154 odst. 1 o.s.ř. rozhodující stav v době jeho vyhlášení a pokud k prvému projevu epileptického záchvatu došlo až po podání žaloby, je namístě při hodnocení trvalých následků na straně žalobce k této skutečnosti přihlížet. Při posuzování podmínek pro aplikaci § 7 odst. 3 vyhlášky, tedy přiměřené zvýšení odškodnění ve zvláště výjimečných případech, soud I. stupně uvedl, že v době nehody bylo žalobci necelých 15 let, dle provedených důkazů navštěvoval 8. ročník ZŠ, v prvním pololetí měl průměr známek 2,0, ve druhém pololetí byla klasifikace odložena z důvodu zameškání 568 hodin pro léčení zranění, po návratu do školy se postupně zapojil do výuky. V době před úrazem se aktivně účastnil sportovních soutěží v plavání, stolním tenisu a judu v rámci ČR, kde dosahoval umístění na prvních třech místech (diplomy v letech 2007-2010). Dle výpovědi žalobce, jeho bratra [REDAKCE] jako svědka a obsahu lékařských zpráv není žalobce schopen nadále se aktivně zúčastňovat sportů na závodní úrovni a jiných běžných sportů pouze velmi omezeně (s ohledem na prodělaný úraz hlavy, nutnost dodržování epileptického režimu, či proto, že na jedno oko prakticky nevidí); na tom ničeho nemění omezená možnost příležitostného provozování např. stolního tenisu (diplom z 15.10.2013). Podstatnější pro další život žalobce je výrazné omezení jeho studijních možností i možností výběru dalšího povolání, když dle aktuální zprávy Centra odborné přípravy Vyšší odborné školy a Střední školy z 27.4.2016 je žalobce žákem s průměrnými studijními výsledky a vzdělává se podle částečného individuálního plánu; s ohledem na tuto situaci a zdravotní postižení žalobce popsána v posudku MUDr. Vorla lze předpokládat i omezení žalobce ve výběru povolání a v možnosti získat kvalitní zaměstnání, když dle lékařských zpráv i výpovědi svědků [REDAKCE] včetně výpovědi samotného žalobce není schopen vykonávat jakoukoliv činnost dlouhodoběji, trpí bolestmi hlavy, nepřiměřenou únavou a rovněž i obavou z nástupu epileptického záchvatu, kdy jeho spouštěčem je např. stres, úzkost apod. (není schopen se účastnit běžných aktivit v rozsahu jako vrstevníci, vyžaduje určitý dohled dalších osob). Nezanedbatelným omezením je i nutnost pravidelné medikace dané chronickou poudrazovou epilepsií. I s přihlédnutím k věku, kdy došlo k úrazu, dospívá soud k závěru o případu hodného zvláštního zřetele odůvodňujícího přiměřené zvýšení výše odškodného. V této souvislosti konstatoval, že žalobcem požadovaný dvacetinásobek zjevně přesahuje přiměřenou míru mezi poškozením žalobce a zvýšením náhrady (dle ustálené judikatury je desetinásobek přiznáván v případech fatálního poškození a vyřazení poškozeného z jakékoliv aktivity). S ohledem na § 3030 o.z. konstatoval potřebu posuzování věci i dle § 13 o.z. (očekávání obdobného rozhodnutí s případem shodujícím se v podstatných znacích) a proto vycházel ze srovnání řady pravomocně rozhodnutých případů; ve smyslu rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 1106/2008 se přitom řídil především kritériem přiměřenosti odškodnění. Při porovnání jednotlivých případů popsaných v odůvodnění rozsudku pak vyšel z toho, že u žalobce jde o

horší stav oproti situaci popsané ve věci sp. zn. 25 Cdo 4826/2009 (poškozená ve věku 69 let, po úraze trpěla bolestí hlavy a krční páteře, závratěmi, zhoršenou výslovností s nutnou farmakologickou léčbou týkající se poruch spánku, omezena ve významné přednáškové činnosti, přiznán dvojnásobek bodového ohodnocení), nicméně lepší oproti věci sp. zn. 25 Cdo 467/2012 (vyjma duševních problémů a jizev v obličeji způsobujících potíže při navazování vztahu k mužům se jednalo o slabost horních a dolních končetin – spasticitu, přičemž byl přiznán trojnásobek bodového ohodnocení) a lepší i oproti věcem sp. zn. 25 Cdo 5065/2014 či 25 Cdo 2195/2014 (přiznány pětinašobky zvýšeného bodového ohodnocení při závažném omezení hybnosti páteře, resp. při amputaci obou dolních končetin); za přiměřené tak soud považoval přiznání dvou a půl násobku zjištěného bodového ohodnocení dle § 6 odst. 1 písm. c) vyhlášky, tedy částku 1.404.000,- Kč. S ohledem na částečné plnění vedlejšího účastníka ve výši 113.500,- Kč (pro tuto částku došlo ke zpětvzetí žaloby) přiznal soud žalobci částku 1.290.500,- Kč a ohledně zbývajících částky 9.516.000,- Kč žalobu zamítl.

O nákladech řízení rozhodl soud I. stupně dle § 142 odst. 3 o.s.ř. ve spojení s § 150 o.s.ř. s tím, že žalobce měl ve věci pouze částečný úspěch, avšak rozhodnutí o výši plnění záviselo na znaleckém posudku i na úvaze soudu, a proto by žalobci bylo možno přiznat plnou náhradu nákladů řízení. Žalobci však přiznal pouze jednu osminu náhrady odpovídající přibližně nákladům ze soudem přiznané částky, když důvody zvláštního zřetele hodné pro tento postup spatřoval v tom, že přiznání plné náhrady nákladů řízení z předmětu řízení 10.920.000,- Kč by bylo vůči žalovaným nepřiměřeně tvrdé za situace, kdy žalobcem požadovaný dvacetinásobek přesahuje judikaturou akceptovatelné násobky základního bodového ohodnocení. Ovšem na druhé straně při postupu dle úspěchu ve věci podle § 142 odst. 2 o.s.ř. by měl žalobce hradit žalovaným náklady řízení a i rozhodnutí o tom, že žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení nemá, by bylo vůči žalobci nespravedlivé, neboť do této situace se dostal nezaviněně a s ohledem na postoj žalovaných, resp. vedlejšího účastníka, byl k podání žaloby de facto nucen. Přestože žalobce nezaslal žalovaným předžalobní výzvu dle § 142a o.s.ř., přihlédl soud k dalšímu postoji žalovaných i vedlejšího účastníka k věci a ke skutečnosti, že vedlejší účastník dobrovolně zaplatil za žalované až po zahájení řízení pouze malou část přiznaného nároku (odkaz na usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 4388/2013). Po podrobném výpočtu nákladů řízení žalobce v částce 657.894,- Kč mu přiznal jednu osminu ve výši 82.236,75 Kč. O nákladech státu rozhodl podle § 148 odst. 1 o.s.ř. a s ohledem na výsledek řízení uložil žalovaným a vedlejšímu účastníkovi na jejich straně uhradit jednu osminu z celkových nákladů 32.510,- Kč, tedy částku 4.064,- Kč, když s ohledem na splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků na straně žalobce stát vůči němu právo na náhradu nákladů nemá.

Rozsudek napadl žalobce odvoláním, a to po jeho upřesnění při jednání odvolacího soudu dne 13.10.2016, směřujícím do zamítavého výroku II. a do výroků nákladových. Namítá nepřiměřenost finální částky odškodnění s ohledem na následky poškození zdraví. V první řadě je přesvědčen, že mělo být rozhodováno podle § 3079 odst. 2 o.z., když důvodová zpráva, ze které soud I. stupně vychází, je pouze nezávazným vodítkem. Mimořádnými okolnostmi pro postup dle tohoto ustanovení je nízký věk žalobce, závažnost vzniklé újmy na zdraví, uplynutí více jak 2 let od účinnosti o.z. i délka soudního řízení. Zároveň vyslovil, že v současné době mají poškození možnost dosáhnout vyššího odškodnění, než za staré právní úpravy, a že soud I. stupně svým postupem reflektoval neudržitelnost dosavadní právní úpravy jak co do celkové koncepce, tak i co do hodnoty jednoho bodu. Dále

namítl, že výsledná částka odškodnění neodpovídá okolnostem konkrétní věci a skutečně utrpěným následkům a není srovnatelná s výší náhrad jiných nemateriálních újem přiznávaných soudy ve skutkově podobných věcech, a to s poukazem na to, že v soudem citovaných rozsudcích se jednalo o poškození starších osob (28 let, 69 let a 27 let), a právě nízký věk žalobce je nejvýraznějším důvodem pro přiznání požadovaného odškodnění. Poukázal na aktivity před poškozením zdraví a na svá omezení po úraze a dospěl k závěru o nesrovnatelnosti úrovně kvality jeho života oproti předchozí době. Proto navrhoval změnu rozsudku a přiznání plného odškodnění, popř. zrušení rozsudku a vrácení věci soudu I. stupně k dalšímu řízení.

Vedlejší účastník [redacted] napadl původně rozsudek soudu I. stupně ve výrocích I. o platební povinnosti žalovaných a III. a IV. ve výrocích o nákladech řízení, ještě před jeho zdůvodněním vzal odvolání do výroků I. a IV. zpět a setrval na odvolání do výroku III. o nákladech řízení účastníků. Dovožoval, že soud měl žalovaným a vedlejšímu účastníkovi přiznat právo na poměrnou náhradu nákladů řízení proti žalobci a že s ohledem na zjevnou nadsazenost žalované částky rozhodl výrokem o nákladech řízení v rozporu s výrokem ve věci samé (poukaz na nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2881/12). Dále namítl zbytečné navýšení nákladů řízení žalobcem tím, že uplatnil svůj nárok proti žalovaným a nikoliv vůči pojišťovně ve smyslu § 9 zákona č. 168/99 Sb. Dovožoval, že postup dle § 142 odst. 3 o.s.ř. nebyl namístě, neboť důvodem znaleckých posudků bylo v první řadě určení příčiny vzniku újmy žalobce a že úvaha soudu dle § 136 o.s.ř. se uplatní pouze tam, kde je základ nároku dán, avšak jeho výši lze zjistit jen s nepoměrnými obtížemi nebo vůbec (poukaz na nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 305/03 či R 15/1977). S ohledem na vyjádření žalovaných ohledně stanovení tarifní hodnoty uvedl, že advokátní tarif nepracuje s pojmem žalovaná částka, ale hovoří výslovně o hodnotě pohledávky či dluhu, a že hodnota pohledávky se nerovná výši žalované částky, a dovožoval, že je-li výše pohledávky předmětem dokazování, je tarifní hodnotou výše pohledávky v řízení zjištěná. S ohledem na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 3378/2013 ve sporu o náhradu nemajetkové újmy způsobené nesprávným výkonem veřejné moci ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb. vznesl otázku případného postupu podle § 9 odst. 4 písm. a) advokátního tarifu, příp. postupu dle § 10 odst. 5 advokátního tarifu při posuzování zastupování poškozeného v trestním řízení.

Žalovaní souhlasili s odvoláním vedlejšího účastníka a s ohledem na poměr úspěchu účastníků požadovali poměrné přiznání náhrady nákladů řízení s požadavkem na stanovení tarifní hodnoty ze žalované částky, nikoliv částky přisouzené.

Odvolací soud v první řadě konstatuje, že po vyhlášení rozsudku soudu I. stupně zanikl s účinky ke dni 30.6.2016 vedlejší účastník na straně žalovaných [redacted]. Jelikož ve smyslu usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.3.2015 sp. zn. 21 Cdo 261/2014 nepřechází na právního nástupce vedlejšího účastníka práva a povinnosti vedlejšího účastnictví, považuje odvolací soud odvolání [redacted] proti rozsudku soudu I. stupně dle podání z 12.7.2016, které obsahuje mimo jiného oznámení o zániku původního vedlejšího účastníka a o vstupu [redacted] jako procesního nástupce do řízení, za vstup [redacted] jako vedlejšího účastníka na straně žalovaných do řízení ve smyslu § 93 o.s.ř., s čímž žalovaní na výzvu odvolacího soudu v podání ze dne 17.8.2016 vyslovili souhlas. Jelikož rozsudek soudu I. stupně byl právnímu zástupci žalovaných doručen dne 27.6.2016 a nový vedlejší účastník na straně žalovaných [redacted] vstoupil

do řízení a podal odvolání proti tomuto rozsudku podáním došlým soudu dne 12.7.2016, byly dle § 203 odst. 1 o.s.ř. podmínky pro vstup nového vedlejšího účastníka do řízení splněny.

Podle § 207 odst. 2 o.s.ř. odvolací soud zastavil odvolací řízení o odvolání vedlejšího účastníka proti výrokům I. a IV. rozsudku soudu I. stupně, neboť odvolání bylo vedlejším účastníkem v této části vzato zpět ještě dříve, než o něm bylo odvolacím soudem rozhodnuto.

Podle § 212 věta první o.s.ř. odvolací soud k odvoláním žalobce a vedlejšího účastníka přezkoumal rozsudek soudu I. stupně ve výroku II. o částečném zamítnutí žaloby a v nákladových výrocích III. a IV. a dospěl k závěru, že opodstatněné je zčásti pouze odvolání žalobce.

Odvolací soud neshledal ve smyslu § 212a odst. 5 o.s.ř. v postupu soudu I. stupně žádnou vadu řízení, nic takového nebylo tvrzeno ani účastníky. Soud I. stupně pak provedl dokazování v dostatečném rozsahu potřebném pro rozhodnutí ve věci samé (ani v tomto směru žádné námitky v odvolacím řízení nezazněly) a jeho závěry o průběhu nehodového děje a odpovědnosti žalované 1) za škodu dle § 420 obč. zák. a žalované 2) dle § 427 obč. zák., včetně závěru o jejich solidární odpovědnosti dle § 438 odst. 1 obč. zák., mají oporu v provedených důkazech, jsou řádně zdůvodněny po skutkové i právní stránce a proto odvolací soud (opět při absenci konkrétních odvolacích námitek) na podrobné a přesvědčivé odůvodnění napadeného rozsudku v plném rozsahu odkazuje.

Odvolání žalobce ve věci samé zpochybňovalo pouze přiměřenost přiznaného odškodnění. Pokud se i v odvolání dovolává postupu dle § 3079 odst. 2 o.z., tedy odškodnění nemajetkové újmy podle tohoto zákona, odvolací soud se opět v plném rozsahu ztotožňuje se závěry soudu I. stupně, který s poukazem na obsah důvodové zprávy k citovanému ustanovení (viz výše) neshledal, s ohledem na konkrétní okolnosti jednání žalované 1) vedoucí ke vzniku škody žalobci (nedbalostní zavinění, žádná mimořádně vysoká rychlost), důvody pro takový postup. Poukazuje-li žalobce na význam důvodové zprávy jako pouze určitého vodítka, je třeba zdůraznit, že důvodová zpráva bývá podkladem pro historický výklad a je tak důležitým pramenem výkladu normy, neboť vyjadřuje záměry jejího předkladatele. Z uvedené důvodové zprávy pak vychází i komentáře k citovanému ustanovení. Konkrétně jde o publikaci *Občanský zákoník, Komentář, Wolters Kluwer, Praha, 2014*, kde komentář k § 3079 zpracovaný soudcem Nejvyššího soudu JUDr. Petrem Vojtkem poukazuje na nutnost restriktivního výkladu citovaného ustanovení s ohledem na zákaz retroaktivity, s ohledem na odkaz ohledně mimořádných důvodů hodných zvláštního zřetele na § 2 odst. 3 o.z. podtrhuje výjimečnost situace jeho použití a s ohledem na použitou formulaci v důvodové zprávě má cílit na ust. § 2971 o.z., tedy že úmysl zákonodárce směřuje k tomu, aby byla dána možnost odčinit nemateriální újmu tzv. druhotné oběti. Přestože další publikace (Hulmák, M. a kol.: *Občanský zákoník VI., komentář, 1. vydání 2014, Praha, C.H.Beck*) uvádí k ust. § 3079 odst. 2 o.z., že přiznání nemajetkové újmy dle uvedeného ustanovení je možné nejen v případech, na které dosavadní právo vůbec nepamatovalo, ale i tehdy, pokud dosavadní právní úprava stanovila odlišná pravidla (např. rozhodnutí o výši bolestného a náhrady za ztížení společenského uplatnění v souladu s § 2958), zároveň i tento komentář odkazuje ohledně okolností odůvodňujících postup dle tohoto ustanovení na důvodovou zprávu. Odvolací soud proto ve shodě se soudem I. stupně uzavírá, že v dané věci nejsou dány mimořádné důvody hodné zvláštního zřetele pro odškodnění nemajetkové újmy dle nového občanského zákoníku,

když takovým důvodem není ani nízký věk poškozeného žalobce (nejde o žádnou mimořádnost) či závažnost vzniklé újmy na zdraví (která byt' zásadním způsobem ovlivňuje život žalobce, neměla fatální důsledky) a vůbec již ne doba uplynulá od účinnosti nového občanského zákoníku či délka soudního řízení.

Pokud jde o konkrétní výši odškodnění žalobce, vychází odvolací soud opět z důkazně podložených závěrů soudu I. stupně o výši bodového ohodnocení ZSU dle vyhlášky č. 440/2001 Sb., včetně popisu konkrétních následků na zdraví žalobce dle jednotlivých položek, stanovených celkovým ohodnocením dle znaleckého posudku na 3600 bodů, navýšeným podle § 6 odst. 1 písm. c) vyhl. o 30 % na 4680 bodů, kterému odpovídá částka 561.600,- Kč. Pakliže v průběhu odvolacího řízení zazněly ze strany zástupce žalovaných výhrady vůči zohledňování poúrazové epilepsie, odkazuje odvolací soud na závěry soudu I. stupně vycházející ze znaleckého posudku MUDr. Vorla o zjištěné poúrazové epilepsii a na správnou argumenataci soudu I. stupně ohledně přípustnosti takového odškodnění, pakliže se tento následek projevil až v průběhu řízení a vyplynul z provedeného dokazování směřujícího ke zjištění následků poškození zdraví žalobce. Při posuzování podmínek pro mimořádné zvýšení odškodnění ZSU dle § 7 odst. 3 vyhlášky vycházel soud I. stupně důvodně ze stanoviska Nejvyššího soudu sp. zn. Cpjn 203/2010 stanovícího předpoklady takového postupu a vycházejícího z hledisek odškodnění ZSU jako takového uvedených v § 3 odst. 1 vyhlášky (a zohledňujícího správně i věk poškozeného). V projednávané věci pak soud I. stupně dospěl opět ke skutkově podloženým závěrům o sportovních aktivitách žalobce a jeho výsledcích ve škole před úrazem, včetně jeho představ o budoucím životě, a porovnal je s jeho omezeními po úrazu a s následky úrazu na jeho další život (v oblasti sportovní činnosti, dalšího vzdělávání, omezení v budoucím pracovním zařazení i v budoucím osobním životě). Při posuzování výše odškodnění soud I. stupně správně vycházel z judikatury Nejvyššího soudu (např. jím citované rozhodnutí sp. zn. 25 Cdo 1106/2008), podle kterého kritériem přiměřenosti odškodnění je pouze to, zda finální částka odškodnění je s ohledem na následky poškození zdraví pro uplatnění poškozeného ve všech sférách života přiměřená, a to zejména se zřetelem k významu zdraví v hierarchii obecně uznávaných hodnot, k potřebě naplnění satisfakční i preventivní funkce náhrady a k požadavku srovnatelnosti s výší náhrad jiných nemateriálních újem přiznávaných soudy. Proto nelze přisvědčit námitkám žalobce v odvolání zpochybňujícím postup při odškodnění jeho ZSU, který sice vychází z vyhl. č. 440/2001 Sb., ale současně respektuje shora uvedené principy. Soud I. stupně v souladu s nimi postupoval a v odůvodnění napadeného rozsudku uvedl řadu rozhodnutí zejména Nejvyššího soudu ČR, které jsou z hlediska srovnatelnosti způsobených škod na zdraví použitelné pro odškodnění žalobce (proto ani v tomto směru obsažené námitky žalobce v odvolání nejsou opodstatněné). Kromě rozsudků Nejvyššího soudu citovaných v odůvodnění napadeného rozhodnutí (v případě rozhodnutí sp. zn. 25 Cdo 4826/2009 bylo přiznáno odškodnění ZSU ve výši dvojnásobku v částce 1.385.400,- Kč, které bylo na tuto částku sníženo odvolacím soudem z původně přiznaného čtyřnásobku základního hodnocení v částce 2.263.200,- Kč s ohledem na vyšší věk poškozené – 69 let – a takovýto postup byl Nejvyšším soudem shledán správným, v případě rozsudku sp. zn. 25 Cdo 467/2012 byl u ještě závažnějších následků poškození zdraví – mimo jiného uváděná spasticita horních i dolních končetin - byl přiznán trojnásobek ohodnocení v částce 2.241.000,- Kč s tím, že čtyřnásobek v částce 2.988.000,- Kč přiznaný odvolacím soudem považoval Nejvyšší soud již za nepřiměřený). Odvolací soud pak považuje za srovnatelné případy i rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 2822/2011, kdy poškozenému bylo v době úrazu 21 let, vyvinula se u něho poúrazová epilepsie a organický

psychosyndrom, došlo ke snížení rychlosti psychomotorického tempa, zhoršení pozornosti a krátkodobé vizuální paměti, projevují se u něho deprese, úzkost, pocity deprivace a frustrace, nemůže vykonávat fyzicky či psychicky náročnější činnosti, není schopen pokračovat ve vzdělávání na vyšší než středoškolské úrovni, dokončit studium je schopen pouze se zvýšeným úsilím v individuálním režimu, nesmí řídit motorová vozidla, musí užívat antiepileptika, je neustále ohrožen na životě možností náhlého epileptického záchvatu, nemůže sportovat – dříve hrál aktivně házenou a působil jako rozhodčí – a věnovat se ostatním dříve provozovaným aktivitám, je omezen v oblasti pracovního zařazení i partnerských vztahů, přičemž přiznáno bylo odškodnění ve výši osminásobku bodového ohodnocení v částce 1.440.000,- Kč, a rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 2179/2012, kde desetiletý nezletilý byl postižen oslepnutím levého oka, poukázáno na celoživotní následky a přiznán dvojnásobek bodového ohodnocení v částce 446.400,- Kč. Zároveň odvolací soud poukazuje i na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 4427/2013, kde došlo k poškození 37-mi letého muže spočívajícím v těžkém omezení hybnosti a úplné slepotě, přiznán byl pětinašobek bodového ohodnocení v částce 5.805.000,- Kč a Nejvyšší soud konstatoval, že v případech výrazného omezení hybnosti spojeného s dalšími funkčními ztrátami nebo poruchami soudy běžně přistupují ke zvýšení náhrady za ZSU podle dalších okolností na čtyř až sedmkrát základního bodového ohodnocení, přičemž poukázal na rozhodnutí sp. zn. 25 Cdo 5223/2009 a 25 Cdo 1491/2009, ve kterých byly přiznány celkové náhrady za ZSU v rozmezí od 4 do 6 milionů Kč; proto s ohledem na shora popsané újmy na zdraví žalobce a omezení pro jeho další život by odškodnění ZSU žalobce v těchto částkách bylo nepřiměřeně vysoké. Odvolací soud proto uzavírá, že přiměřená částka odškodnění ZSU žalobce s ohledem na jím utrpěné následky a omezení v jeho dalším životě, i s přihlédnutím k jeho nízkému věku, je na úrovni cca částky 2.000.000,- Kč, tedy s ohledem na použití násobků bodového ohodnocení jakožto pomůcky při stanovení výše odškodnění ve výši 3,5 násobku bodového ohodnocení stanoveného částkou 561.600,- Kč, tedy v celkové výši 1.965.600,- Kč (oproti soudem I. stupně přiznanému 2,5 násobku). Proto odvolací soud jednak podle § 220 odst. 1 o.s.ř. změnil rozsudek soudu I. stupně v odst. II. v části výroku o zamítnutí žaloby ohledně částky 561.600,- Kč představující navýšení odvolacím soudem o jednonásobek odškodnění ZSU tak, že žalovaným uložil povinnost společně a nerozdílně zaplatit žalobci tuto částku do 3 dnů od právní moci rozsudku (§ 160 odst. 1 o.s.ř.). Zároveň ve zbývajícím rozsahu rozsudek soudu I. stupně v odst. II. v části výroku o zamítnutí žaloby na zaplacení další částky 8.954.400,- Kč podle § 219 o.s.ř. jako věcně správný potvrdil.

S ohledem na částečnou změnu rozsudku soudu I. stupně bylo odvolacím soudem rozhodováno o nákladech řízení před soudy obou stupňů (§ 224 odst. 2 o.s.ř.).

Podle § 142 odst. 3 o.s.ř. i když měl účastník ve věci úspěch jen částečný, může mu soud přiznat plnou náhradu nákladů řízení, měl-li neúspěch v poměrně nepatrné části nebo záviselo-li rozhodnutí o výši plnění na znaleckém posudku nebo na úvaze soudu.

Odvolací soud přiznává opodstatněnost argumentaci vedlejšího účastníka, že oba znalecké posudky podané v tomto řízení byly provedeny k doložení základu uplatňovaného žalobního nároku (znalecký posudek Ing. Vladimíra Drdy v celém rozsahu, znalecký posudek MUDr. Vorla částečně), a proto nelze mít za splněnou podmínku § 142 odst. 3 o.s.ř., že rozhodnutí o výši plnění záviselo na znaleckém posudku (shodně usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 1280/2014 ze dne 8.9.2014 a další tam citovaná rozhodnutí). Nicméně

podmínky pro postup dle § 142 odst. 3 o.s.ř. byly v dané věci splněny, neboť rozhodnutí o mimořádném zvýšení ZSU podle § 7 odst. 3 vyhlášky bylo založeno na úvaze soudu (srovnej např. náleze Ústavního soudu ze dne 12.9.2013 sp. zn. III. ÚS 2365/11). Poukaz vedlejšího účastníka na náleze Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 305/03 není namístě, neboť ten se týká posuzování spoluzavinění poškozeného (tedy zcela jiné záležitosti). I když konečný úspěch žalobce v řízení (včetně částky 113.500,- Kč, o kterou bylo řízení zastaveno pro zpětvzetí žaloby z důvodu úhrady částky) byl v rozsahu 18 % a žalobce tak byl v řízení méně úspěšnější než žalovaní, neshledává odvolací soud žádné konkrétní důvody, aby podle § 142 odst. 3 o.s.ř. nepostupoval. Odvolací soud zohledňuje, že žalovaní po dobu řízení před soudem I. stupně odpovědnost za škodu zpochybňovali a pokud na základě provedeného dokazování žalobce ohledně základu svého nároku vůči oběma žalovaným uspěl, vystihuje tuto situaci z hlediska rozhodnutí o nákladech řízení nejlépe ust. § 142 odst. 3 o.s.ř. Poukázali vedlejší účastníci v podaném odvolání na nepřiměřenost žalované částky a v této souvislosti i na náleze Ústavního soudu ze dne 9.12.2013 sp. zn. I. ÚS 2881/12, nejde v nyní projednávaném případě o extrémní rozpor žalované částky s částkou přiznanou (v uvedeném rozhodnutí Ústavního soudu šlo o neúspěch v rozsahu 99,48 %), navíc v tomto případě se jednalo o náhradu škody na zdraví za těžké poranění zdraví žalobce v nízkém věku, které výrazně zasáhlo do jeho dalšího života. Proto odvolací soud, shodně jako soud I. stupně, neshledal důvody pro postup dle § 142 odst. 2 o.s.ř., podle kterého by s ohledem na poměr úspěchu ve věci měl poškozený žalobce dokonce hradit náklady řízení žalovaným, kteří odpovídají za škodu na zdraví. Z hlediska nároku žalobce na náhradu nákladů řízení je právně bezvýznamná argumentace vedlejšího účastníka tím, že mohl přímo žalovat vedlejšího účastníka jako pojistitele a nikoliv žalované (i v takovém případě by žalobci vznikly náklady ve shodné výši). S problematikou neexistence předžalobní výzvy žalobce dle § 142a odst. 1 o.s.ř. se správně vypořádal v odůvodnění napadeného rozsudku soud I. stupně poukazem na zamítavý postoj žalovaných i vedlejšího účastníka k uplatněnému nároku a s ohledem na jím citované rozhodnutí Nejvyššího soudu dospívá i odvolací soud k závěru o postupu dle § 142a odst. 2 o.s.ř., tedy z důvodů hodných zvláštního zřetele přiznání náhrady nákladů řízení žalobci i bez učiněné výzvy.

Odvolací soud, na rozdíl od soudu I. stupně, však neshledal důvody pro použití § 150 o.s.ř., tedy pro částečné nepřiznání náhrady nákladů řízení žalobci z důvodu vysoké výše žalované částky. Je-li i přes výši žalované částky namístě postup dle § 142 odst. 3 o.s.ř. a přiznání plné náhrady nákladů řízení žalobci, neshledává odvolací soud opodstatněným, aby vysoká výše žalované částky byla současně důvodem pro nepřiznání části náhrady nákladů řízení žalobci dle § 150 o.s.ř. (když jiný důvod pro takový postup neplyne z odůvodnění napadeného rozsudku a dle odvolacího soudu ani z obsahu spisu). Odvolací soud v této souvislosti považuje za vhodné poukázat na část odůvodnění již citovaného nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2881/12, podle kterého „nelze udělat ze strany ve sporu poražené vítěze a pak zdůvodňovat, proč mu proti druhé straně (ve skutečnosti úspěšné) nebude přiznána náhrada nákladů řízení“.

Náklady žalobce v řízení představují náklady právního zastoupení. Pro stanovení tarifní hodnoty pro úkony právní služby je rozhodné ust. § 8 odst. 1 věta první vyhlášky č. 177/96 Sb., advokátní tarif, ve znění předpisů pozdějších (dále jen AT), podle kterého není-li stanoveno jinak, považuje se za tarifní hodnotu výše peněžitého plnění nebo cena věci anebo práva v době započetí úkonu právní služby, jež se právní služba týká; za cenu práva se

považuje jak hodnota pohledávky, tak i dluhu. Tarifní hodnotou je tedy dle odvolacího soudu zcela jednoznačně výše peněžitého plnění v době započetí úkonu právní služby, tedy částka, která je v tom konkrétním okamžiku předmětem řízení; jiné způsoby stanovení tarifní hodnoty uvedené ve vyjádření vedlejšího účastníka v reakci na dohady správním zástupcem žalovaných považuje odvolací soud za nesprávné (tarifní hodnotou není pouze výše přiznané pohledávky, neboť zamítnutí žaloby se závěrem o neexistenci pohledávky by znamenalo její nulovou hodnotu, nejde o nárok na náhradu nemajetkové újmy způsobené nesprávným výkonem úřední moci ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb. a proto není namístě poukaz na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 3378/2013 a není důvod postupovat ani dle § 10 odst. 5 advokátního tarifu dopadajícího na zastupování poškozeného v trestním řízení). Z hlediska skutkového stavu věci není případný ani poukaz vedlejšího účastníka na usnesení Ústavního soudu ze dne 11.6.2009 sp. zn. II. ÚS 787/08, kde šlo o odměnu zástupce ustanoveného žalobcům v řízení o náhradu škody vyčíslené částkou 10.250.000,- Kč z titulu náhrady škody za nekvalitní činnost žalované jako soudkyně, kdy žaloba byla zamítnuta pro nedostatek pasivní legitimace žalované.

Náklady právního zastoupení žalobce jsou tvořeny 2 úkony právní služby (příprava a převzetí zastoupení, podání žaloby) po 48.700,- Kč (tarifní hodnotou je původní žalovaná částka 10.920.000,- Kč) dle § 11 odst. 1 písm. a), d) AT, 1 úkonem (částečné zpětvzetí žaloby) v částce 5.660,- Kč (předmětem tohoto úkonu, tedy tarifní hodnotou, je částka 113.500,- Kč) dle § 11 odst. 1 písm. d) AT, 8 úkony právní služby (písemné vyjádření k návrhu žalovaných a účasti na jednání soudu I. stupně dne 30.7.2014 – 2 úkony, 4.12.2014 - 3 úkony a 12.5.2016 - 2 úkony) po 48.660,- Kč (z tarifní hodnoty 10.806.500,- Kč) dle § 11 odst. 1 písm. d), g) AT a v odvolacím řízení 2 úkony právní služby (sepis odvolání a účast na jednání odvolacího soudu) po 46.380,- Kč (z tarifní hodnoty 9.516.000,- Kč) dle § 11 odst. 1 písm. d), g) AT a jeden úkon právní služby (účast na jednání pouze s vyhlášením rozhodnutí) v poloviční výši 23.190,- Kč dle § 11 odst. 2 písm. f) AT (odvolací soud, stejně tak jako soud I. stupně, neshledává za účelné úkony doplnění žaloby, ke kterému v případě perfektní žaloby nemuselo dojít, jakož i závěrečný písemný návrh, který mohl být učiněn při jednání soudu I. stupně), k tomu 14 režijních paušálů po 300,- Kč dle § 13 odst. 1, 3 AT, náhrada jízdného k jednáním soudu I. stupně v celkové částce 2.302,- Kč za cesty k jednáním 30.7.2014 a 4.12.2014 (viz výpočet v odůvodnění napadeného rozsudku) a v částce 1.077,- Kč za cestu k jednání 12.5.2016 (ujeto 130 km, při průměrné spotřebě 13,6 l/100 km a ceně benzínu dle vyhl. č. 385/2015 Sb. 33,- Kč/l činí náhrada 4,488 Kč/100 km + základní náhrada dle cit. vyhl. 3,80 Kč/100 km), náhrada za promeškaný čas za uvedené cesty dle § 14 odst. 1 písm. a), odst. 3 AT za 12 půlhodin po 100,- Kč, náhrada jízdného ke 2 jednáním odvolacího soudu 2 x 1.077,- Kč (shodný výpočet jako shora) a náhrada za promeškaný čas za tyto cesty 2 x 4 půlhodiny po 100,- Kč, celkem částka 620.023,- Kč, k tomu náhrada 21% DPH (§ 137 odst. 3 o.s.ř.) 130.205,- Kč, celkem 750.228,- Kč. Proto odvolací soud uložil žalovaným a vedlejšímu účastníkovi na jejich straně povinnost společně a nerozdílně (§ 1871 odst. 1 in fine o.z.) zaplatit žalobci na nákladech řízení před soudy obou stupňů celkovou částku 750.228,- Kč s platebním místem k rukám právního zástupce žalobce (§ 149 odst. 1 o.s.ř.).

O nákladech řízení státu pak bylo nově rozhodnuto odvolacím soudem podle § 148 odst. 1 o.s.ř. za situace, kdy účastník, kterému bylo uloženo podle § 142 o.s.ř. zaplatit náhradu nákladů řízení druhému účastníkovi, je povinen hradit rovněž náklady řízení státu. Proto

povinnost k úhradě nákladů státu v celkové výši 32.510,- Kč byla uložena opět společně a nerozdílně v plném rozsahu žalovaným a vedlejšímu účastníkovi na jejich straně.

P o u ě e n í : Proti tomuto rozsudku je přípustné dovolání v případě, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. V takovém případě se dovolání podává do dvou měsíců ode dne doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na jeho soudní výkon.

V Táboře dne 21.10.2016

Za správnost vyhotovení:
Kateřina Divišková

Kateřina
Divišková

Digitálně podepsal
Kateřina Divišková
Datum: 2016.11.21
12:54:20 +01'00'

Mgr. Pavel Příbyl v.r.
předseda senátu